

**Okresný národný výbor v Banskej Bystrici 1945 – 1990. Okresný národný výbor v Banskej Bystrici
1945 - 1949**

Opis na úrovni fondového oddelenia

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference kode	SK_1520_1543_1	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Okresný národný výbor v Banskej Bystrici	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1945-1949	Časový rozsah
3.1.4.	Level of desription	fondové oddelenie	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit o description (quantity, bulk, or size)	41,400 bm (10 úradných kníh, 326 archívnych škatúl, 31 registratúrnych pomôcok, 13 indexov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Okresný národný výbor v Banskej Bystrici 1945 – 1948, Dočasná okresná správna komisia v Banskej Bystrici 1948 - 1949	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Vznik národných výborov ako zastupiteľských orgánov štátnej moci a správy v obciach a mestách je datovaný do obdobia druhej svetovej vojny. Na orgány novej štátnej moci sa transformovali po vypuknutí Slovenského národného povstania. Plnohodnotne začali pracovať na jar 1945, keď boli v Košickom vládnom programe z 5. apríla 1945 ustanovené ako orgány ľudovodemokratickej štátnej moci a správy. Na základe nariadenia Predsedníctva SNR č. 26/1945 Zb. z. zo 7. apríla 1945 o národných výboroch boli zrušené župné a okresné úrady, obvodné a obecné notárske úrady. Národné výbory boli povýšené na miestne orgány štátnej moci a správy. Vznikla tak usporiadaná hierarchická štruktúra národných výborov. Miestne národné výbory boli riadené okresným národným výborom a ten bol podriadený Slovenskej národnej rade. Členovia okresného národného výboru volili predsedu, podpredsedu a tajomníka.	Dejiny správy pôvodcu

		<p>Títo funkcionári tvorili predsedníctvo. Podľa potreby mohli byť volení aj referenti. Plénum okresného národného výboru volilo jedného alebo dvoch podpredsedov, tajomníka, užší výbor a komisie. Do právomoci pléna patrilo rozhodovať o hospodárskych a politických otázkach. Voľby do Okresného národného výboru v Banskej Bystrici sa konali 20. júla 1945. Novozvolený výbor mal 24 členov a tieto komisie: zdravotnú, dopravnú, zásobovaciu, bezpečnostnú, kultúrnu, sociálnu, rekonštrukčnú, pôdohospodársku, pre priemysel a obchod, finančnú, bytovú a cenovú. Od decembra 1945 sa užší výbor schádzal ako rada okresného národného výboru. Dňom 31. decembra 1945 zrušil Okresný národný výbor v Banskej Bystrici bezpečnostnú, dopravnú, kontrolnú a kultúrnu komisiu, ktoré boli vyhodnotené ako zbytočné a súčasne boli zriadené dve preverovacie komisie. Zásadným zlomom v činnosti národných výborov bol komunistický prevrat vo februári 1948. Politické čistky, ktoré sa diali po celej republike, mali priamy dopad aj na činnosť národných výborov. V súlade so zámerom komunistickej strany boli vytvorené akčné výbory, ktoré vykonávali kontrolu nad orgánmi štátnej správy. Na základe návrhu Okresného akčného výboru Národného frontu v Banskej Bystrici bola vytvorená dočasná okresná správna komisia, ktorá mala plniť funkciu okresného národného výboru v prípade, že počet pracovníkov nedosahoval nadpolovičnú väčšinu. Riadila sa naďalej rokovacím poriadkom pre národné výbory z roku 1945. Ďalej boli zrušené miestne národné výbory v obciach Brusno, Medzibrod, Sv. Ondrej nad Hronom, Oravce a Poniky a neskôr v roku 1949 aj Dočasné miestne správne komisie v Podkoniciach a Priechode. Dňa 21. decembra 1948 vydalo Národné zhromaždenie republiky Československej zákon č. 280/1948 Zb. o krajskom zriadení, ktorý určil mesto Banská Bystrica za sídlo kraja. Kompetencie dočasnej okresnej správnej komisie prevzal Krajský národný výbor v Banskej Bystrici. Zákon č. 142/1949 Zb. o výkone ľudovej správy v sídlach krajov zlúčil mestskú a okresnú úroveň ľudovej správy a vytvoril jednotný národný výbor. Okresný národný výbor v Banskej Bystrici svoju činnosť ukončil.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Pre nedostatok administratívneho personálu upustil Okresný národný výbor v Banskej Bystrici od šifrovaného spôsobu manipulácie spisov podľa výnosu Povereníctva SNR pre veci vnútorné č. 937/45 a zaviedol manipuláciu spisov podľa zásad vypracovaných Ministerstvom vnútra 30. decembra 1939 a uverejnených v Úradných novinách č. 304/1939. V chronologicko-numerickej sledbe sa manipulovali všetky spisy s výnimkou časti administratívnej agendy o vojnových škodách. Tá bola uložená podľa abecedne zoradených názvov obcí, čiže miestnych národných výborov. Nový spisový poriadok podľa značkového systému bol vydaný Povereníctvom vnútra (zn. 162/211 1/2 - 1948) 1. januára 1949 a používala ho aj Dočasná okresná správna komisia v Banskej Bystrici. Avšak takto označené spisy s trvalou dokumentárnou hodnotou boli vybavované jednotným národným výborom a v tomto fonde sa</p>	Dejiny archívneho fondu

		nevyskytujú. V roku 1952 boli prevzaté archívne dokumenty okresného národného výboru a Dočasnej okresnej správnej komisie v Banskej Bystrici, ktoré boli uložené v mestskom dome, v sídle jednotného národného výboru. V roku 1954 došlo k ukončeniu činnosti jednotného národného výboru. Mestský a okresný archív získal dve skladové miestnosti v kaštieli Radvanských v Radvani. Registratúra bola prevezená kompletne, ale nebola uložená na jednom mieste. Spracovanie sa realizovalo v rokoch 1963 – 1965.	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Archívny materiál Okresného národného výboru v Banskej Bystrici 1945 – 1949 evidujeme pod prírastkovým číslom 43 z roku 1952.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	Obsahová charakteristika písomností Okresného národného výboru v Banskej Bystrici odzrkadľuje činnosti a úlohy, ktoré boli vykonávané na jednotlivých oddeleniach. Prvá informácia o rokovaní jednotlivých členov revolučného národného výboru je zaznamenaná z 2. apríla 1945 a okresný národný výbor bol ustanovený 12. apríla 1945. Z obsahového hľadiska písomnosti tematizujú hlavne vojnové udalosti. Hlásenia o činnosti národných výborov počas SNP a aj po jeho potlačení poukazujú na dôležitú úlohu národných výborov ako zásobovateľov a spravodajcov, ktorú zohrali v partizánskych oblastiach. Ďalšie dokumenty obsahujú napr. preverovanie národnej, štátnej a ľudovodemokratickej spoľahlivosti, poskytovanie sociálnych podpôr, pridel textilu, či dreva.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Pri usporiadaní sa realizovalo aj vnútorné vyradovanie. Vyradené boli multiplicitné dokumenty, sprievodné listy bez príloh, prázdne spisové obaly, pozvánky, krátkodobé hlásenia, osobné a týždenné plány práce, niektoré účtovné doklady a dokumenty bez historickej hodnoty.	Vyradovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Neočakávajú sa.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Fondové oddelenie Okresný národný výbor v Banskej Bystrici 1945 – 1949 je usporiadané: 1. Knihy 1.1. Správne 1.2. Evidenčné 2. Spisový materiál 2.1. Registratúrne pomôcky 2.1.1. Prezidiálne 2.1.2. Administratívne 2.1.3. Lesné	Spôsob usporiadania

		2.2. Spisy 2.2.1. Prezidiálne 2.2.2. Administratívne 2.2.3. Priestupkové 2.2.4. Lesné 3. Účtovný materiál 3.1. Štátne hospodárstvo 3.2. Okresné hospodárstvo	
3.4.1.	Conditions governing acces	čiasťočne prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovať so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language /scripts of material	slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	K dispozícií sú nasledujúce neelektronické pomôcky poskytované archívom v bádateľni na požiadanie: Okresný archív v Banskej Bystrici. Sokolová Edita: Okresný národný výbor v Banskej Bystrici 1945 – 1949. Banská Bystrica 1965. Inventár. Štátny okresný archív v Banskej Bystrici. Sokolová Edita, Jančula Viliam: Okresný národný výbor v Banskej Bystrici, Prezidiálne spisy 1945 – 1948, I. a II. časť. Banská Bystrica 1976. Katalóg.	Vyhľadávacie pomôcky

3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky Štátny archív v Banskej Bystrici, Komenského 26, 974 01 Banská Bystrica	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Nie je známe.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Nie sú známe.	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publikation note	Informácie nie sú známe.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Opis vyhotovil Mgr. Ján Debnár na základe evidenčného listu archívneho fondu a informácií obsiahnutých v archívnych pomôckach uvedených v kapitole Vyhľadávacia pomôcky.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	1.12. 2017	Dátum vyhotovenia opisu